

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 12.2.2021.
COM(2021) 54 final

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o izmjeni Uredbe (EZ) br. 138/2004 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu
regionalnih ekonomskih računa u poljoprivredi**

(Tekst značajan za EGP)

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Eurostat desetljećima izrađuje europsku poljoprivrednu statistiku o poljoprivredi EU-a. Njome su danas obuhvaćeni sljedeći aspekti: struktura poljoprivrednih gospodarstava, ekonomski računi u poljoprivredi, stočarska i biljna proizvodnja, ekološka poljoprivreda, cijene poljoprivrednih proizvoda, pesticidi, hranjive tvari i drugi poljoprivredno-okolišni aspekti. Glavni su ciljevi praćenje i evaluacija zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i drugih važnih politika EU-a te pružanje potpore oblikovanju politika.

Ta prikupljanja podataka evaluirana su 2016.¹ te je zaključeno da ih je potrebno ažurirati kako bi se uzele u obzir promjene u poljoprivredi, ZPP-u i u drugim povezanim politikama EU-a. „Strategija za poljoprivrednu statistiku za 2020. i nadalje”² važan je program modernizacije poljoprivredne statistike Europske unije koji Europska komisija provodi u bliskoj suradnji s državama članicama. Podupire je Odbor za Europski statistički sustav i dio je Programa za primjerenost i učinkovitost propisa (REFIT), čiji je cilj pojednostavniti i poboljšati Europski sustav poljoprivredne statistike (EASS). Strategija je isto tako u skladu s međunarodnim preporukama, kao što su smjernice za izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova Međuvladina panela o klimatskim promjenama, i standardima Organizacije UN-a za hranu i poljoprivredu te se njome provodi Globalna strategija UN-a za poboljšanje poljoprivredne i ruralne statistike.

Poljoprivreda je relativno malen gospodarski sektor, ali obuhvaća gotovo polovinu površine zemljišta EU-a i proizvodi većinu hrane u EU-u, čime se osigurava sigurnost hrane i opskrbe hranom. Poljoprivreda znatno utječe na klimatske promjene i okoliš, a o njoj ovise i mnoge ruralne zajednice. EU-u su potrebne što točnije informacije o poljoprivredi da bi oblikovao politike od kojih koristi imaju svi građani Europe i da bi što učinkovitije i djelotvornije dodijelio znatna proračunska sredstva ZPP-a i povezanih mjera u različitim dimenzijama. Isto tako, poljoprivreda je okosnica Komunikacije Komisije o europskom zelenom planu³, a posebno njegove strategije „od polja do stola”.

Uspješnost poljoprivrednog sektora u cjelini može se procijeniti tako da se podaci o opsegu i promjenama cijena poljoprivrednih dobara i usluga objedine u jednoj računovodstvenoj strukturi. U tu svrhu ekonomski računi u poljoprivredi (ERP) osiguravaju niz usporedivih podataka koji ključnim korisnicima, posebno Glavnoj upravi Komisije za poljoprivredu i ruralni razvoj (GU AGRI), pružaju važne informacije na makroekonomskoj razini.

Kao prateći račun Europskog sustava računa (ESA 2010.), ERP vrlo pomno prati metodologiju za nacionalne račune. Međutim, za sastavljanje tih računa potrebno je formulirati odgovarajuća pravila i metode. Na temelju sadašnje metodologije države članice

¹ SWD(2017) 96 – Radni dokument službi Komisije o evaluaciji koja je priložena dokumentu „Strategija za poljoprivrednu statistiku za 2020. i nadalje te naknadni potencijalni zakonodavni scenariji” (dostupno samo na engleskom jeziku).

²

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/749240/749310/Strategy+on+agricultural+statistics+Final+version+for+publication.pdf> (dostupno samo na engleskom jeziku).

³

Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o europskom zelenom planu, COM(2019) 640 od 11.12.2019.

od 2000. Eurostatu dostavljaju nacionalne i regionalne ekonomske račune u poljoprivredi. Uredba (EZ) br. 138/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. prosinca 2003. o ekonomskim računima u poljoprivredi na području Zajednice⁴ stupila je na snagu 2004. te je njome formaliziran dio o ekonomskim računima na nacionalnoj razini; od tada je izmijenjena šest puta. Međutim, iako računi na regionalnoj razini nisu uključeni u Uredbu, gotovo sve države članice i dalje ih redovito prenose na temelju džentlmenskog sporazuma. To nije dovoljno jer statistika obuhvaćena džentlmenskim sporazumom formalno nije dio ERP-a te ne postoje obveze ni jamstvo dostave. Budući da su regionalni ekonomski računi u poljoprivredi uvriježena i važna statistika, potrebno ih je formalizirati uključivanjem u Uredbu o ERP-u. To je jedini način da se osigura njezina kvaliteta. Europski revizorski sud utvrdio je to pitanje u tematskom izvješću br. 01/2016⁵ i preporučio formalizaciju regionalnih ekonomskih računa u poljoprivredi. Komisija je prihvatila taj nalaz.

U istom je tematskom izvješću br. 01/2016 utvrđen i nedostatak izvješćivanja o kvaliteti ERP-a. Eurostat provodi tu preporuku od 2016., a države članice EU-a (uz tek nekoliko izuzetaka) od 2019. dostavljaju izvješća o kvaliteti ERP-a u skladu sa zahtjevima iz članka 12. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 223/2009⁶. Međutim, člankom 12. predviđeno je uključivanje posebnih zahtjeva za izvješćivanje o kvaliteti u sektorsko zakonodavstvo, što omogućuje utvrđivanje oblika, strukture, učestalosti i pokazateljâ ocjene za izvješća o kvaliteti te rokova za dostavu podataka. Točni aranžmani izvješćivanja o kvaliteti trenutačno su neformalni, pa bi ih trebalo formalizirati u skladu s tim postojećim zahtjevima iz Uredbe (EZ) br. 223/2009.

Konačno, kad je riječ o ERP-u i podacima na nacionalnoj razini, države članice dostavljaju prve procijenjene podatke (rok je studeni referentne godine n), druge procijenjene podatke (rok je siječanj godine $n+1$) i konačne podatke (rok je rujna godine $n+1$). Vremenski razmak između dostave prvih i drugih podataka prekratak je za optimalno poboljšanje kvalitete, pa bi se rokovi za dostavu druge procjene trebali produljiti za dva mjeseca, s kraja siječnja na kraj ožujka godine koja slijedi nakon referentne godine.

• **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Kako bi tvorci politika, poduzeća i javnost mogli donositi odgovarajuće odluke koje se temelje na dokazima, statistika mora biti pouzdana i visokokvalitetna.

Prethodno spomenuta strategija za poljoprivrednu statistiku za 2020. uključuje sljedeće ključne ciljeve:

- proizvesti visokokvalitetne statistike kojima se djelotvorno i učinkovito zadovoljavaju potrebe korisnika,
- unaprijediti usklađenost i dosljednost europske poljoprivredne statistike.

Tri područja obuhvaćena ovim prijedlogom izravno se odnose na te ciljeve.

⁴ Uredba (EZ) br. 138/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. prosinca 2003. o ekonomskim računima u poljoprivredi na području Zajednice (SL L 33, 5.2.2004., str. 1.).

⁵ Tematsko izvješće br. 1/2016: Je li sustav kojim se Komisija služi za mjerenje uspješnosti u vezi s dohocima poljoprivrednika dobro osmišljen i temelji li se na pouzdanim podacima?

⁶ Uredba (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ, Euratom) br. 1101/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi povjerljivih statističkih podataka Statističkom uredu Europskih zajednica, Uredbe Vijeća (EZ) br. 322/97 o statistici Zajednice i Odluke Vijeća 89/382/EEZ, Euratom o osnivanju Odbora za statistički program Europskih zajednica (SL L 87, 31.3.2009., str. 164.)

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Osiguravanje kvalitetne statistike kojom se podupiru europske politike glavni je pokretač europskog statističkog programa od 2013. do 2017.⁷ (produljen do 2020.⁸). Okolišna i poljoprivredna statistika čine jedan od triju stupova proizvodnje statistike u okviru tog programa. Relevantni ciljevi programa uključuju „preispitivanje i pojednostavljenje prikupljanja poljoprivrednih podataka u skladu s preispitivanjem ZPP-a nakon 2013. i preoblikovanje postupaka prikupljanja poljoprivrednih podataka, posebno radi poboljšanja kvalitete i pravovremenosti podataka”. Ovom se inicijativom provodi taj cilj.

Pružanjem boljih podataka za procjenu održivosti poljoprivrednog sektora u odnosu na okoliš, ljude, regije i gospodarstvo Europski sustav poljoprivredne statistike ujedno će pridonijeti najmanje dvama od šest prioriteta⁹ Komisije predsjednice von der Leyen, a to su:

- europski zeleni plan i njegova temeljna strategija „od polja do stola” i strategija za biološku raznolikost, i
- gospodarstvo u interesu građana.

Međutim, poljoprivredna statistika korisna je i za druge prioritete Unije ili država članica koji utječu na ili na koje utječu poljoprivredni i ruralni razvoj.

Osim toga, prijedlog programa za jedinstveno tržište¹⁰ koji se trenutačno razmatra na međuinstitucijskoj razini sadržava okvir za financiranje razvoja, proizvodnje i diseminacije europske statistike. Za provedbu politika Unije potrebne su visokokvalitetne, usporedive i pouzdane statističke informacije o gospodarskoj, društvenoj, teritorijalnoj i ekološkoj situaciji u Uniji. Europska statistika europskim građanima omogućuje da razumiju demokratski proces i raspravu o sadašnjosti i budućnosti Unije te da u njima sudjeluju. Poljoprivredna statistika usmjerena je na pružanje pravodobnih i relevantnih podataka za potrebe zajedničke poljoprivredne politike, zajedničke ribarstvene politike te politika koje se odnose na okoliš, sigurnost opskrbe hranom i dobrobit životinja.

Poljoprivredna statistika pruža visokokvalitetne statističke dokaze za provedbu i praćenje ZPP-a. ZPP je važan pokretač zapošljavanja i pametnog, održivog i uključivog rasta u Uniji. Osim na socijalne ciljeve, politika ruralnog razvoja je kao sastavni dio ZPP-a usmjerena na poboljšanje konkurentnosti i održivosti poljoprivredne proizvodnje. ZPP čini više od 37 % ukupnog proračuna Unije u kontekstu višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2014.–2020.

Poljoprivredna statistika sve je potrebija i za druge ključne politike Unije kao što su europski zeleni plan, politike o okolišu i klimatskim promjenama, trgovinska politika, socijalna politika, regionalna politika itd.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

⁷ Trenutačni program donesen je u okviru Uredbe (EU) br. 99/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2013. o europskome statističkom programu od 2013. do 2017. Produljen je do 2020. Uredbom (EU) 2017/1951 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017.

⁸ Uredba (EU) 2017/1951 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 99/2013 o europskome statističkom programu od 2013. do 2017. njegovim produljenjem do 2020. (SL L 284, 31.10.2017., str. 1.).

⁹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024_hr.

¹⁰ COM(2018) 441.

- **Pravna osnova**

Članak 338. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) pruža pravnu osnovu za europsku statistiku. Odlučujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom Europski parlament i Vijeće usvajaju mjere za izradu statistika kada je to potrebno za obavljanje djelatnosti Unije. U članku 338. utvrđuju se zahtjevi za izradu europske statistike i navodi se da ona mora ispunjavati standarde nepristranosti, pouzdanosti, objektivnosti, znanstvene nezavisnosti, troškovne učinkovitosti i statističke povjerljivosti.

Pravna je osnova za izvješća o kvaliteti članak 12. Uredbe (EZ) br. 223/2009.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Načelo supsidijarnosti primjenjuje se ako prijedlog nije u isključivoj nadležnosti Unije. ESS-om se osigurava infrastruktura za statističke informacije. Sustav je osmišljen tako da zadovolji potrebe brojnih korisnika u svrhu donošenja odluka u demokratskim društvima. Prijedlog ove Uredbe sastavljen je tako da se zaštite ključne aktivnosti partnera ESS-a uz istodobno bolje osiguravanje kvalitete i usporedivosti poljoprivredne statistike.

Usklađenost i usporedivost podataka među glavnim su kriterijima koje statistički podaci moraju zadovoljiti. Države članice ne mogu postići potrebnu usklađenost i usporedivost bez jasnog europskog okvira, tj. zakonodavstva Unije kojim se utvrđuju zajednički statistički koncepti, formati izvješćivanja i zahtjevi kvalitete.

Zahtjev usporedivosti vrlo je važan za poljoprivrednu statistiku zbog ZPP-a.

Cilj predloženog djelovanja ne može se uspješno postići ako države članice djeluju samostalno. Djelovanje se može djelotvornije provesti na razini Unije, i to na temelju pravnog akta Unije kojim se osigurava usporedivost statističkih informacija u statističkim područjima koja su obuhvaćena predloženim aktom. S druge strane, prikupljanje podataka mogu provoditi države članice.

- **Proporcionalnost**

Prijedlog je u skladu s načelom proporcionalnosti s obzirom na navedeno u nastavku.

Budući da će se ista načela primjenjivati u svim državama članicama, prijedlogom se osigurava kvaliteta i usporedivost europskih poljoprivrednih statistika koje su prikupljene i sastavljene. Na sličan se način osiguravaju relevantnost europske poljoprivredne statistike i njezino prilagođavanje potrebama korisnika. Zahvaljujući uredbi proizvodnja statistike bit će troškovno učinkovitija, a istodobno će se poštovati posebnosti sustava država članica.

U skladu s načelom proporcionalnosti predložena uredba ograničava se na minimum koji je potreban za postizanje njezina cilja i ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje te svrhe.

- **Odabir instrumenta**

Predloženi instrument: uredba.

Uredba je najprimjereniji instrument s obzirom na ciljeve i sadržaj prijedloga. Važne zajedničke politike EU-a kao što je ZPP ovise o usporedivim, usklađenim i visokokvalitetnim poljoprivrednim statistikama na europskoj razini. To se najbolje može osigurati uredbama koje se izravno primjenjuju u državama članicama i koje nije potrebno prethodno prenijeti u nacionalno pravo.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Evaluacija „Strategije za poljoprivrednu statistiku za 2020. i nadalje” pozivala se na reviziju koju je tada provodio Europski revizorski sud (na temelju koje je doneseno tematsko izvješće br. 01/2016) za naznake o opsegu u kojem ERP zadovoljava potrebe korisnika za podacima. Kao što je prethodno navedeno, ti nalazi važan su čimbenik izrade prijedloga.

- **Savjetovanja s dionicima**

Eurostat razvija, proizvodi i diseminira europsku poljoprivrednu statistiku u okviru bliske, koordinirane i redovite suradnje u ESS-u, koja se temelji na dugotrajnom partnerstvu s nacionalnim zavodima za statistiku (NZS) i drugim relevantnim tijelima.

Ukupno gledajući i s obzirom na „Strategiju za poljoprivrednu statistiku za 2020. i nadalje”, glavne kategorije dionika europske poljoprivredne statistike uključuju izrađivače podataka (NZS-i i druga nacionalna tijela te Eurostat), davatelje podataka (poljoprivrednici, organizacije poljoprivrednika i poduzeća) i korisnike (javni i privatni donositelji odluka, posebno ostali odjeli Komisije, istraživači i novinari). S njima je provedeno iscrpno savjetovanje o problemima i željenim promjenama trenutačnog stanja, njihovim potrebama za podacima i prioritetima, mogućnostima politike za rješavanje problema, učincima predloženih mjera, a posebno o oblikovanju strategije. Glavni forumi za ta savjetovanja bili su: i. sastanci i seminari Stalnog odbora za poljoprivrednu statistiku (CPSA) i njegova nasljednika, Skupine direktora za poljoprivrednu statistiku (DGAS) (čiji su članovi direktori poljoprivredne statistike u NZS-ima), na kojima se često čuju mišljenja odjela Komisije, međunarodnih organizacija i organizacija poljoprivrednika; ii. sastanci Odbora za Europski statistički sustav (čiji su članovi glavni direktori NZS-a); i iii. savjetovanja i saslušanja koja se redovito održavaju u odjelima Komisije.

Za potrebe evaluacije provedeno je javno savjetovanje, a rezultati su detaljno opisani u zasebnom izvješću¹¹.

Glavni nalazi tog javnog savjetovanja, na kojima se temelji strategija za poljoprivrednu statistiku za 2020., pa stoga i ova Uredba, trostruki su:

Sadašnjim zakonodavstvom Unije o poljoprivrednoj statistici ne mogu se na odgovarajući način ispuniti nove i nadolazeće potrebe za podacima jer dostava tih podataka nije uključena u zakonodavne akte, a akti nisu dovoljno fleksibilni ni integrirani da bi se njima pravodobno odgovorilo na nove potrebe.

Te nove potrebe za podacima uglavnom proizlaze iz novih kretanja u poljoprivredi, revidiranog zakonodavstva i promjenjivih prioriteta politike, osobito u nedavno reformiranom ZPP-u.

¹¹ Eurostatova internetska stranica o javnom savjetovanju:
<http://ec.europa.eu/eurostat/about/opportunities/consultations/eass> (dostupno samo na engleskom jeziku).
Izvješće o otvorenom javnom savjetovanju:
<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/6937766/Agricultural-Statistics-Strategy-2020-Report.docx> (dostupno samo na engleskom jeziku).

Prikupljanje podataka nije usklađeno ni dosljedno jer se pojavljuju nove potrebe za podacima, zakonodavstvo se dugo razvijalo odvojeno, a u različitim područjima poljoprivredne statistike upotrebljavaju se djelomično različite definicije i koncepti.

Opterećenje zbog dostavljanja podataka smatra se prevelikim jer se potrebe za podacima povećavaju, prikupljanje podataka nije usklađeno, a sredstva se nastavljaju smanjivati na nacionalnoj razini i na razini Unije. Utvrđeno je da takvo opterećenje ugrožava prikupljanje podataka i njihovu kvalitetu.

U okviru modernizacije poljoprivredne statistike Europske unije, od 2016. modernizira se i ERP. Temelj za to bili su nalazi revizije koju je proveo Europski revizorski sud (tematsko izvješće br. 01/2016) o dohocima poljoprivrednika. Preporuke iz tog izvješća uključene su u širi proces modernizacije, a sadržavaju više poboljšanja ERP-a.

Komisija je utvrdila da je radi dva poboljšanja potrebno izmijeniti postojeću Uredbu, tj. radi uključenja regionalnih ekonomskih računa u poljoprivredi (RERP) i produljenja rokova za dostavu druge procjene za ERP.

O tome se opširno raspravljalo s Radnom skupinom za poljoprivredne račune i cijene i na višoj razini sa Skupinom direktora za poljoprivrednu statistiku, pri čemu su obje skupine sastavljene od stručnjaka iz država članica.

Budući da je RERP odavno uspostavljena statistika koja se već godinama dostavlja Eurostatu, glavni je razlog uključivanja RERP-a u Uredbu (EZ) br. 138/2004 integracija postojeće metodologije koja se upotrebljava na temelju dugotrajnog džentlmenskog sporazuma. S obzirom na to da je postojeća metodologija uglavnom zadovoljavajuća (Priručnik za ERP/EAF, dio VII.¹²), nema potrebe za njezinom revizijom. Metodologija i poglavlje o regionalnim ekonomskim računima u poljoprivredi, koji će se uključiti u Uredbu, mogu odražavati ono što se trenutačno nalazi u postojećem priručniku. Ipak, potrebne su neke manje promjene kako bi se uzeli u obzir ESA 2010. i tehnička savjetovanja s državama članicama.

O ovom se prijedlogu u potpunosti raspravilo sa Skupinom stručnjaka za poljoprivredne račune i cijene i Skupinom direktora za poljoprivrednu statistiku, koje su potvrdile da će Komisija (Eurostat) izraditi prijedlog na temelju svojeg prava inicijative. Prijedlog je predstavljen i Odboru za Europski statistički sustav, osnovanom Uredbom (EZ) br. 223/2009.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Eurostat je održao iscrpne rasprave o sadržaju prijedloga s NZS-ima u okviru posebnih i postojećih stručnih skupina, među ostalim na direktorskoj razini.

Prijedlog je u listopadu 2020. predstavljen i Odboru za Europski statistički sustav.

- **Procjena učinka**

Odbor za nadzor regulative donio je pozitivno mišljenje o procjeni učinka „Strategije za poljoprivrednu statistiku za 2020. i nadalje”¹³, čiji je ERP dio¹⁴.

¹² EAA Manual on the Economic Accounts for Agriculture and Forestry (Priručnik ERP-a o ekonomskim računima u poljoprivredi i šumarstvu) ERP/EAF 97 (Rev. 1.1.), 2000., <https://ec.europa.eu/eurostat/fr/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-27-00-782> (dostupno na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku).

¹³ SWD(2016) 430 (dostupno samo na engleskom jeziku).

Procjena učinka provedena je na razini strategije radi sustavnog pristupa u čitavom sustavu poljoprivredne statistike kako bi se osigurala međusobna usklađenost svih dijelova.

U procjeni učinka zaključeno je da je najpoželjnija opcija da EASS u konačnici bude obuhvaćen trima uredbama. Dvije bi bile nove i zamijenile bi nekoliko starijih uredbi EU-a o poljoprivrednoj statistici. Prva od njih, Uredba o integriranoj statistici na razini poljoprivrednih gospodarstava (IFS), kojom su obuhvaćeni podaci o strukturi poljoprivrednih gospodarstava, voćnjaka i vinograda, donesena je kao Uredba (EU) 2018/1091¹⁴. Druga je usporedni zakonodavni prijedlog uredbe o statistici poljoprivrednih inputa i outputa kojim su obuhvaćeni inputi i outputi poljoprivrednog sektora: poljoprivredna proizvodnja (biljna i stočna), među ostalim ekološka poljoprivreda, cijene u poljoprivredi, hranjiva i sredstva za zaštitu bilja. Treća je, kako je navedeno u procjeni učinka, Uredba (EZ) br. 138/2004 o ekonomskim računima u poljoprivredi (ERP), koja je predmet ovog prijedloga o izmjeni uredbe. Budući da su ERP-ovi prateći računi nacionalnih računa i imaju makroekonomski karakter, nije predloženo njihovo uključivanje u nove okvirne uredbe. Umjesto toga, predloženo je da ti računi i dalje budu obuhvaćeni posebnim zakonodavstvom, kako je od 2004., kada je Uredba o ERP-u prvi put stupila na snagu.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Prijedlog je dio „Strategije za poljoprivrednu statistiku za 2020. i nadalje”, važnog programa modernizacije poljoprivredne statistike Europske unije koji Europska komisija provodi u bliskoj suradnji s državama članicama EU-a. Strategiju podupire Odbor za Europski statistički sustav te je dio Programa za primjerenost i učinkovitost propisa (REFIT), kojim se nastoji pojednostavniti i poboljšati EASS.

ERP je uvriježena statistika koja je obuhvaćena Uredbom (EZ) br. 138/2004. Nova uredba koja se predlaže trebala bi obuhvatiti sve sastavnice ERP-a kako bi se osigurala kvaliteta te statistike. Trebalo bi ukinuti primjenu džentlmenskih sporazuma. Time bi se stvari pojednostavnile jer bi referentna točka bila nova uredba, čime bi se zadovoljile sve potrebe za podacima i svi zahtjevi u pogledu izvješćivanja o kvaliteti.

Prijedlog o tome što uključiti u predloženu izmjenju uredbe proizlazi iz trenutačnih nastojanja za modernizaciju ERP-a. ERP-ovi nisu jedini podaci obuhvaćeni džentlmenskim sporazumom. U slučaju „jediničnih vrijednosti” ERP-a, podataka koji se godinama dostavljaju na temelju iste vrste sporazuma, postupkom modernizacije utvrđeno je da bi trebalo ukinuti prikupljanje jediničnih vrijednosti na razini EU-a. Stoga nije predloženo da se u izmjenju Uredbe o ERP-u uključe jedinične vrijednosti, koje će biti ukinute. To predstavlja malo, ali konkretno smanjenje opterećenja za dionike.

- **Temeljna prava**

Prijedlog ne utječe na zaštitu temeljnih prava.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Nema

¹⁴ https://ec.europa.eu/smart-regulation/impact/ia_carried_out/docs/ia_2016/sec_2016_0519_en.pdf (dostupno samo na engleskom jeziku).

¹⁵ Uredba (EU) 2018/1091 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o integriranoj statistici na razini poljoprivrednih gospodarstava i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 1166/2008 i (EU) br. 1337/2011 (SL L 200, 7.8.2018., str. 1.).

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Očekuje se da će Europski parlament i Vijeće donijeti predloženu uredbu 2021. te da će ubrzo nakon toga Komisija donijeti provedbenu mjeru o izvješćivanju o kvaliteti. Uredba će se izravno primjenjivati u svim državama članicama EU-a bez potrebe za planom provedbe.

Očekuje se da će države članice 2022. početi dostavljati podatke Komisiji na temelju nove uredbe.

Predloženi zakonodavni instrument dio je EASS-a, koji će se sveobuhvatno evaluirati kako bi se, među ostalim, procijenile njegova učinkovitost i djelotvornost u ostvarivanju ciljeva i odlučilo jesu li potrebne nove mjere ili izmjene.

- **Nadzor usklađenosti izrađenih statistika**

Eurostat provodi redovite ocjene usklađenosti. U njih je uključen pregled dostupnosti, kvalitete i točnosti podataka te daljnjeg djelovanja u slučaju neusklađenosti.

U skladu sa zakonodavstvom Unije države članice dužne su Komisiji dostavljati relevantne podatke o poljoprivrednoj statistici. Ti podaci podliježu strogim rokovima za dostavu koji se moraju poštovati radi dobrog upravljanja europskom statistikom, njezine diseminacije i korisnosti jer podaci koji nedostaju ili su nepotpuni negativno utječu na dostupnost informacija (tj. nije moguće izračunati agregirane podatke Unije i objaviti podatke u planiranim rokovima).

Uredba (EZ) br. 223/2009 temeljni je pravni okvir za funkcioniranje Europskog statističkog sustava i za cjelokupno sektorsko zakonodavstvo o proizvodnji europskih statistika.

Iako su pravovremenost, preciznost i cjelovitost već sada važni čimbenici u kontekstu ocjena usklađenosti kojima se osigurava pravovremena diseminacija poljoprivredne statistike, više će se pozornosti posvetiti tim čimbenicima i ostalim dimenzijama kvalitete kako bi se osiguralo povjerenje u statistiku koju izrađuju Eurostat i ESS.

- **Kontinuirano poboljšanje EASS-a: prepoznavanje novih potreba za podacima i njihovih izvora, poboljšanje usklađenosti, smanjenje opterećenja**

Eurostat trenutačno provodi godišnja saslušanja s ostalim odjelima Komisije. Važan je dio tih saslušanja razmjena informacija o programima rada. Oni pružaju formalnu platformu za raspravu o nadolazećim potrebama za novim statistikama i preispitivanje korisnosti raspoloživih statistika.

Daljnja suradnja s drugim odjelima Komisije, NZS-ima i drugim nacionalnim tijelima odvijat će se na različitim hijerarhijskim razinama na redovitim sastancima i seminarima stručnih skupina, sastancima skupine direktora, sastancima Odbora za Europski statistički sustav i u okviru učestalih bilateralnih razmjena. Posebna će se pozornost posvetiti utvrđivanju administrativnih podataka i drugih izvora informacija koji se održavaju na temelju zakonodavstva Unije i ocjeni njihove primjerenosti za proizvodnju statistike kako bi se postigli dogovori za njihovu stabilnost, dostupnost i moguću prilagodbu, čime se bolje ispunjavaju statistički zahtjevi. Nadalje, provodit će se periodična statistička istraživanja i analize kako bi se utvrdili potencijali za poboljšanje europske poljoprivredne statistike i smanjenje opterećenja.

Te prilagodbe i ukupno funkcioniranje pravnog okvira bit će nadzirani i procijenjeni, posebno prema prethodno navedenim ciljevima strategije.

- **Trogodišnja izvješća o nadzoru**

Kako bi se pratilo funkcioniranje ažuriranog EASS-a i osiguralo da ispunjava REFIT-ove ciljeve pojednostavljenja i smanjenja opterećenja, svake tri godine objavljivat će se izvješće o funkcioniranju cjelokupnog sustava.

- **Evaluacija**

Drugo trogodišnje izvješće o praćenju zamijenit će se retrospektivnom evaluacijom ažuriranog EASS-a, provedenom prema smjernicama Komisije za evaluaciju. Retrospektivna evaluacija ujedno bi mogla biti temelj budućih revizija zakonodavstva koje se budu smatrale potrebnima.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Predložena uredba sastoji se od dva nova članka i izmjene Priloga I. (metodologija izrade ERP-a) i Priloga II. (program dostave podataka).

Glavne izmjene odnose se na Prilog I. i Prilog II.

Prva bitna promjena odnosi se na regionalne ekonomske račune u poljoprivredi (RERP). Države članice Eurostatu dostavljaju podatke o RERP-u od 2000. na temelju džentlmenskog sporazuma i u skladu s metodološkim praksama koje su otada na snazi. Kako bi se RERP uključio u Uredbu (EZ) br. 138/2004, Prilogu I. dodano je jedno poglavlje. Time se u obzir uzimaju savjetovanja sa stručnim skupinama delegata država članica (Radna skupina za poljoprivredne račune i cijene i Skupina direktora za poljoprivrednu statistiku) o uvođenju određenih manjih ažuriranja u trenutnu metodologiju kako bi se osigurala njezina ažurnost i primjerenost za uključivanje u uredbu. Prilog II. ažuriran je tako da odražava odgovarajuće rokove za dostavu RERP-a.

Nadalje, dodan je članak kojim su obuhvaćeni zahtjevi za izvješćivanje o kvaliteti (članak 4.a). Od 2019. države članice EU-a (uz tek nekoliko iznimaka) dobrovoljno dostavljaju izvješća o kvaliteti ERP-a u skladu sa zahtjevima iz članka 12. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 223/2009. Međutim, u Uredbi (EZ) br. 138/2004 ne postoji članak o izvješćivanju o kvaliteti. Člankom 12. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 223/2009 predviđeno je uključivanje posebnih zahtjeva za izvješćivanje o kvaliteti u sektorsko zakonodavstvo, što omogućuje utvrđivanje oblika, strukture, učestalosti i pokazateljâ ocjene za izvješća o kvaliteti te utvrđivanje rokova za dostavu. Točni aranžmani izvješćivanja o kvaliteti za ERP trenutno su neformalni te bi se stoga formalizirali uključivanjem članka 4.a.

Treća bitna promjena odnosi se na produljenje rokova za dostavu drugih procjena ERP-a kako bi se omogućila bolja kvaliteta podataka. Kad je riječ o ERP-u i podacima na nacionalnoj razini, države članice dostavljaju prve procijenjene podatke (rok je studeni referentne godine n), druge procijenjene podatke (rok je siječanj godine n+1) i konačne podatke (rok je rujna godine n+1). Vremenski razmak između dostave prvih i drugih podataka prekratak je da se kvaliteta podataka znatno popravi. Stoga bi se rokovi za dostavu drugih procjena trebali produljiti sa siječnja godine n+1 na ožujak godine n+1 kako bi države članice imale više vremena za prikupljanje kvalitetnijih podataka. Budući da se pravovremenost ključnih prvih procjena i konačnih podataka ne mijenja, smatra se primjerenim u tu svrhu produljiti rokove

za druge procjene. Prilog II. ažuriran je tako da odražava predloženu izmjenu rokova za dostavu drugih procjena ERP-a.

Preostale predložene izmjene članaka imaju sljedeće svrhe:

- objasniti rok za prvu dostavu podataka o regionalnim ekonomskim računima u poljoprivredi (članak 3. stavak 2.),
- omogućiti izuzeća od zahtjeva za regionalne ekonomske račune u poljoprivredi (članak 4.b),
- uputiti na postupak Odbora (članak 4.c) koji ne postoji u trenutačnom zakonodavstvu, ali bi ga trebalo dodati,
- u Prilogu I. predlaže se vrlo malen broj dodatnih izmjena (nakon savjetovanja sa stručnim skupinama).

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni Uredbe (EZ) br. 138/2004 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regionalnih ekonomskih računa u poljoprivredi

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 338. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

(1) Uredba (EU) br. 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶ sadržava referentni okvir zajedničkih standarda, definicija, klasifikacija i računovodstvenih pravila za izradu računa država članica za statističke potrebe Unije („ESA 2010.”).

(2) Uredbom (EZ) br. 138/2004 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷ uvode se ekonomski računi u poljoprivredi (ERP) na području Unije te se utvrđuju metodologija i vremenski rokovi za dostavu poljoprivrednih računa. Ekonomski računi u poljoprivredi prateći su računi nacionalnih računa, kako su definirani u ESA-i 2010., čija je svrha dobivanje usklađenih rezultata usporedivih među državama članicama za izradu računa za potrebe Unije.

(3) Regionalni ekonomski računi u poljoprivredi (RERP) prilagodba su ERP-a na regionalnoj razini. Nacionalni podaci ne mogu pokazati cijelu i ponekad složenu sliku onoga što se događa na detaljnijoj razini. Stoga podaci na regionalnoj razini pomažu u boljem razumijevanju različitosti među regijama te nadopunjuju podatke na razini Unije, europodručja i pojedinačnih država članica. RERP stoga treba uključiti u Uredbu (EZ) br. 138/2004 u smislu metodologije i odgovarajućih rokova za dostavu.

(4) Statistika se više ne smatra samo jednim od brojnih izvora informacija za potrebe oblikovanja politika, nego ima središnju ulogu u postupku donošenja odluka. Za donošenje odluka na temelju dokaza potrebne su statistike koja zadovoljavaju kriterije visoke kvalitete navedene u Uredbi (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁸, u skladu sa svrhama kojima služe.

¹⁶ Uredba (EU) br. 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o Europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa u Europskoj uniji (SL L 174, 26.6.2013., str. 1.).

¹⁷ Uredba (EZ) br. 138/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. prosinca 2003. o ekonomskim računima u poljoprivredi na području Zajednice (SL L 33, 5.2.2004., str. 1.).

¹⁸ Uredba (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ, Euratom) br. 1101/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi povjerljivih statističkih podataka Statističkom uredu Europskih zajednica, Uredbe Vijeća (EZ) br. 322/97 o statistici Zajednice i Odluke Vijeća 89/382/EEZ, Euratom o osnivanju Odbora za statistički program Europskih zajednica (SL L 87, 31.3.2009., str. 164.)

(5) Uredbom (EZ) br. 223/2009 osigurava se pravni okvir za europsku statistiku i od država članica zahtijeva da poštuju statistička načela i kriterije kvalitete koji su u utvrđeni u toj uredbi. Izvješća o kvaliteti ključna su za ocjenjivanje, poboljšavanje i komunikaciju o kvaliteti europske statistike. Odbor za Europski statistički sustav (ESSC) podupro je jedinstvenu integriranu strukturu metapodataka kao standard ESS-a za izvješćivanje o kvaliteti, čime se ujednačenim i usklađenim metodama pridonosi ispunjavanju zahtjeva u pogledu kvalitete statistike utvrđenih u Uredbi (EZ) br. 223/2009, a posebno zahtjeva iz članka 12. stavka 3.

(6) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti u pogledu aranžmana za izvješća o kvaliteti i njihova sadržaja. Osim toga, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti i u pogledu mogućih izuzeća od zahtjeva za regionalne ekonomske račune u poljoprivredi. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća.

(7) ERP pruža važne godišnje makroekonomske podatke europskim oblikovateljima politika triput godišnje; nakon prve i druge procjene slijede konačni podaci. Sadašnji rok za dostavu drugih procjena ERP-a ne ostavlja mnogo vremena nakon završetka referentnog razdoblja za prikupljanje poboljšanih podataka u odnosu na podatke dostavljene za prve procjene ERP-a. Da bi se poboljšala kvaliteta tih drugih procjena, rok za njihovu dostavu treba malo odgoditi.

(8) Uredbu (EZ) br. 138/2004 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.

(9) Provedeno je savjetovanje s Odborom za Europski statistički sustav,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Uredba (EZ) br. 138/2004 mijenja se kako slijedi:

(1) U članku 3. stavku 2. dodaje se sljedeća rečenica:

„2. Prva dostava podataka o regionalnim ekonomskim računima u poljoprivredi izvršava se najkasnije do 30. lipnja 2022.”

(2) Umeću se sljedeći članci:

„Članak 4.a

Ocjena kvalitete

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale kvalitetu dostavljenih podataka i metapodataka.

2. Za potrebe ove Uredbe kriteriji kvalitete utvrđeni u članku 12. stavku 1. Uredbe (EZ) br. 223/2009 primjenjuju se na podatke koji se dostavljaju u skladu s člankom 3. ove Uredbe.

3. Komisija (Eurostat) ocjenjuje kvalitetu dostavljenih podataka.

4. Primjenjujući kriterije kvalitete iz stavka 2. na podatke obuhvaćene ovom Uredbom Komisija provedbenim aktima utvrđuje oblike, strukturu, učestalost i pokazatelje ocjene za izvješća o kvaliteti te rokove za dostavu izvješća Komisiji (Eurostatu). Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 4.c stavka 2.

5. Države članice što prije obavještavaju Komisiju (Eurostat) o svim relevantnim informacijama ili promjenama u pogledu provedbe ove Uredbe koje bi mogle utjecati na kvalitetu dostavljenih podataka.

6. Na obrazloženi zahtjev Komisije (Eurostata) države članice pružaju potrebna dodatna objašnjenja radi ocjene kvalitete statističkih informacija.

Članak 4.b

Odstupanja

1. Ako bi primjena ove Uredbe zahtijevala velike prilagodbe u nacionalnom statističkom sustavu države članice kad je riječ o provedbi Priloga I. točke VII. „Regionalni ekonomski računi u poljoprivredi” i programa dostave podataka za regionalne račune u poljoprivredi iz Priloga II., Komisija može donijeti provedbene akte kojima se toj državi članici odobravaju odstupanja u trajanju od najviše dvije godine.

2. Predmetna država članica Komisiji podnosi obrazložen zahtjev za takvo odstupanje u roku od tri mjeseca od [unijeti datum stupanja na snagu ove Uredbe].

3. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 4.c.

Članak 4.c

Postupak Odbora

1. Komisiji pomaže Odbor za Europski statistički sustav osnovan Uredbom (EZ) br. 223/2009. Taj se Odbor smatra odborom u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.”

(3) Prilog I. mijenja se u skladu s Prilogom I. ovoj Uredbi.

(4) Prilog II. mijenja se u skladu s Prilogom II. ovoj Uredbi.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik